

Slavenski dom

Stev. 50

Z ilustrirano prilogo „Teden v slikah“

Leto II.

Po sklepih fašistovskega sveta - Mussolinijev govor v Tripolisu

Rim, 3. marca. o. Prav take važnosti, kakor sklepi fašističnega sveta, če ne še pomembnejši, bo govor voditelja Italije Mussolinija, ki ga bo imel 9. marca v Tripolisu. Mussolini bo tedaj odprl veliko avtomobilsko cesto do Egipta do tunijske meje, katero je zgradil maršal Balbo. Ta cesta je čisto vojaškega pomena in Francozi smatrajo, da je naperjena proti njihovi kolonialni posesti v Afriki. »Duce«, utemeljitelj imperija, kakor se glasi Mussolinijev novi uradni naslov, bo v svojem govoru povdaril tisto idejo, ki danes vsi Italijo razgibava, namreč idejo imperija, kolonialnega cesarstva. Nobenega dvoma ni, da se Italija vsebolj oddaljuje od Evrope in obrača svoje oči na Sredozemlje in Afriko, kar ji narekuje skrb za njeno politično in gospodarsko bodočnost. V Evropi gre Italiji za to, da si zagotovi prijateljstvo bližnjih držav, ki predstavljajo za njo dosti večjo vrednost ali nevarnost, kakor pa vojaško slabo pripravljena Anglija. Govor Mussolinija bo zaradi tega zelo zanimiv, ker bo načel celo vrsto vprašanj, ki so evropskega pomena, zraven pa bo manifestiral soglasje med Nemčijo in Italijo.

Rim, 3. marca. o. Sklepi velikega fašistovskega sveta o oboroževanju Italije in o sodelovanju vseh narodnih sil za obrambo Italije, so vzbudili po vsej Evropi velik odziv. Angleško in francosko časopisje, ki je pred dobrim tednom proglasilo angleški orjaški oboroževalni načrt za najuspešnejšo obrambo miru, proglasa italijanski odgovor na ta oboroževalni načrt za odločilni napad na mir. Zakaj nobenega dvoma ni, da se sklepi fašistovskega sveta treba smatrati kot odgovor na angleško pripravljane. Ti sklepi pomenijo tudi, da je Anglija Italijo razočarala s svojo politiko slepomišenja v Španiji in na Sredozemskem morju. Zaradi tega se bo Italija od zdaj naprej docela naslonila

na Nemčijo in lahko govorimo o popolni istovetnosti nemške in italijanske politike v vseh evropskih vprašanjih. O tem priča tudi dosledni italijanski in nemški molk o vprašanih srednje Evrope in Avstrije.

Veliki fašistični svet je poslušal obširno poročilo vodje o stanju vojaškega poteka in je prepričan, da je vsaka še tako oddaljena možnost omejitve oboroževanja zdaj dokončno izključena. Zato je sklenil:

1. Da se izvaja načrt za nadaljno povečanje oborožene sile; 2. da se podaljša za pet let pristojnost glavnega komisarijata za industrijo državne obrambe; 3. da se popolnoma militarizirajo

vse sile naroda od 18. do 55. leta življenja s klicanjem na orožne vaje; 4. da si mora Italija prizadevati, da doseže čim višjo gospodarsko neodvisnost glede stvari, ki služijo vojaškim potrebam, in da se civilne potrebe popolnoma žrtvujejo vojaškim. Italijansko znanost in tehniko je treba povabiti na čim intenzivnejše sodelovanje, da se to doseže, ker bodo po naravi manj obdarjene dežele kos bogatejšim le po hrabrosti in moči svoje znanosti in svojega duha.

Nato je veliki svet sprejel tole resolucijo:

Poslušali smo ekspozice zunanjega ministra grofa Galezza Ciana o mednarodnem položaju. Veliki svet izraža svojo solidarnost z nacionalistično Španijo in pozdravlja vojsko generala Franca, katere zmaga naj pomeni konec vseh boljševoških poskusov na zahodu in začetek novega razdobja slave, moči in socialne pravice za španski narod, združen z italijanskim narodom s stoletnimi vezmi zgodovine, vere in sorodstva po krvi in jeziku.

Veliki fašistični svet je v resoluciji povdaril pomen angleško-italijanskega sporazuma, turško-italijanskega dogovora v Milanu, ki sta pokazala, da je Italija pripravljena sodelovati z vsemi državami, ki priznavajo njene pravice in njeno državno obliko.

Vesti 3. marca

Eksplozija v smodnišnici blizu Varšave je bila včeraj. Eksplozija je ubila štiri delavce, 43 pa jih je ranila.

Trgovsko pogodbo med Francijo in CSR so včeraj podpisali v Pragi. V ta namen je prišel v Prago tudi francoski zun. minister Paul Bastid.

Vesti o spremembah v nemški diplomaciji pričbujejo francoski listi, ki v ostalem niso točno poučeni ali pa netočno poročajo o nemških razmerah. Po teh vesteh bi Ribbentrop šel iz Londona za poslanika v Washington.

Raba tuje jezika v Turčiji je prepovedana in jo je vlada proglasila za žalitev turškega naroda. Gre za to, da se prepove raba arabsčine, zlasti med muslimanskimi verskimi dostojanstveniki.

Avstrijski kancler dr. Schuschnigg bo po nekkih zatrdilih konec tega tedna odpoval v Rim, kjer bo referiral Mussoliniju o dunajskem sestanku.

Poljski katoliški episkopat bo podpiral akcijo ministra Koca v toliko, v kolikor njegovo gibanje pomenja trditve pozicij katoliške cerkve v poljskem javnem življenju.

Angleški ministrski predsednik Baldwin bo baje takoj po svečanosti kronanja podal ostavko in prepustil po starem parlamentarnem običaju kralju pravico, da izbere ministrskega predsednika. Pričakujejo pa, da ne bodo nastopile nobene izpremembe.

Protestidarske lože bo razpustila Romunija, kakor kaže pooblastilo, ki ga je dobil notranji minister. Kakor povsod, tudi v Romuniji framosni pospešujejo z ozirom na svojo novo politiko revolucionarna gibanja.

Tabor narodnega edinstva, tako se bo imenovala nova vladna stranka, katere program je pred nedavnim objavil polkovnik Koc. Njene funkcije bo imenoval polkovnik sam. V novo stranko se je prijavilo že 212.000 železničarjev ter organizacije trgovcev, obrtnikov iz poljskih mest.

Vrnitev nemških kolonij lahko pride na dnevni red v kratkem, toda samo pred ZN. Tako odgovarja Ribbentropu včerajšnji »Daily Telegraph«.

Znižanje plač izpred nekaj let je ukinala češkoslovaška vlada in bodo uradniki od 1. januarja letos dobivali stare plače.

Nemčija bi pristala na monarhijo v Avstriji, toda samo, če bi na prestol prišel kak nemški princ. O tem sta se baje razgovarjala avstrijski kancler in nemški zun. minister na Dunaju.

Zakon o izmenjavi sodnikov najvišjega sodišča v USA je podpisal Roosevelt. Ta zakon daje predsedniku pravico, da lahko namesto sodnikov, ki so dosegli 70 let imenuje mlajše moči. S tem je Roosevelt v glavnem dosegel, da vrhovno sodišče ne bo več moglo onemogočati njegovih zakonov.

300 tisoč frankov iz avtomobila francoske narodne banke so odnesli razbojniki, ki so avto napadli v neposredni okolici Pariza.

6 milijard dinarjev za pasivne kraje v Angliji je izdala angleška vlada, po večini iz proračuna za oboroževanje. Zgradili so namreč vse oborožitvene tovarne v pasu v teh krajih.

O Ribbentropovem govoru glede vrnitve kolonij in bodočih poti nemškega gospodarstva pišejo angleški listi, da je s tem Ribbentrop zagrešil novo diplomatsko neskladnost, ko je odgovarjal na uradna sporočila angleškega zunanjega ministertva.

Turški proračun, ki so ga včeraj predložili državnemu zboru, je za 17 milijonov lir večji, kakor pa je bil lansko leto. Vendar vlada ne namerava zvišati davkov.

Vsa romunska vseučilišča so zaprli zato, da bi lahko nemoteno reorganizirali pouk po novem zakonu o visokih šolah. Ta zakon bo prepovedoval študentom članstvo in sodelovanje pri političnih strankah.

Plaz je zasul lokomotivo električnega vlaka na progi iz Milana proti Brennerju in jo skoraj uničil. Progo so očistili šele čez pol dneva neprestanega dela.

Stavka mornarjev je izbruhnila v Bordeauxu, odkoder odhajajo veliki francoski parniki. Pet potniških ladij zaradi te stavke ni moglo odpovaliti.

Upravo francoskega Tunisa namerava vlada preurediti tako, da bi sprejela v upravno službo večje število domačinov. Temu bodo gotovo nasprotovale Francozi, ki so do zdaj uživali prvenstveno stališče.

Odlikovanje za graditelja zeppelinov dr. Eckenerja pripravila angleška kralj, letalska družba.

Mozaik iz 5. stol. po Kristusu so našli v cerkvi sv. Lovrenca v Milanu. Mosaic je dragoceno delo neprecenljivega pomena za proučevanje prve krščanske umetnosti, o kateri imamo kaj malo spomenikov.

Belgijski kralj Leopold je odpoval iz Stockholma v Bruselj. S tem so obiski med skandinavskimi vladarji in Belgijo končani.

Rektorja so napadli trije študentje vseučilišča v Yassiu in ga precej ranili. Studentje so pripadali razpushteni organizaciji Zelene garde romunskih fašistov.

Obisk italijanskega kralja v Budimpešti še ni točno določen in niti madžarska vlada ne ve dneva, kdaj namerava kralj Viktor Emanuel potovati na Madžarsko. Zunanji minister Kaniya je dejal, da bo to najbrž v maju.

Nadzorstvo nad Španijo šele 20. marca

Pariz, 3. marca. o. »Echo de Paris« piše, da je maloverjetno, da bi se začel načrt za nadzorstvo španskih meja izvajati pred 20. marcem. — Odbor za nevmesavanje se ne bo sestel pred petkom in ni gotovo, če bo sprejel načrt, ki ga je izdelal pododbor. Težava je v tem, ker so za zdaj odpovali iz Anglije na Portugalsko samo zastopniki nadzorstvenih oddelkov, ker angleška vlada ni mogla tako hitro nabrati prostovoljcev za nadzorstvo portugalske meje. V Lizbono je dospel samo kapitan Mac Donald, ki bo vodil nadzorno delo angleških odposlancev. Kapitan Smith pa v Londonu nabira opazovalce. Praktično je nemogoče, da bi te opazovalce razmeslili na njihova mesta prej, kakor v dveh tednih. Opazovalci bodo uživali pravice diplomatov in popolno podporo vladnih ustanov. Njihova naloga pa bo samo to, da bodo ugotavljali kršitve dogovora o nadzorstvu meja, ne bodo pa mogli teh kršitev na kraju samem preprečiti in onemogočiti. Vse kršitve bodo sporočili angleškemu poslanstvu v Lizboni. Druga težava, ki tudi zavlačuje začetek nadzorstva pa je v tem, da se države branijo plačati pristojbine za vzdrževanje nadzorovalcev. Tako bi morala Nemčija plačati 160-tisoč funtov šterlingov, ponuja jih pa samo 2000. Oboroževalna industrija in prevozniki izrabljajo te zmede v odboru za nevmesavanje in so

organizirali že pravo tihotapsko brodogje, ki dovažajo orožje, zlasti rdeči Španiji iz Holandije. Holandska vlada daje za izvoz živeža v Španijo celo premije in se obračunavanje za ta izvoz vrši izven kliranga. Vesti o ladjah, ki zadevajo na mine, jasno pričajo s kakšno vneto izrabljajo nevmesavanje in zavlačujevanje nadzorstva tisti, ki imajo od španske državlanske vojne edino korist.

Iz poteka dela v odboru za nevmesavanje in iz zavlačevanja začetka nadzorstva nad mejami, je jasno razvidno, da nobena od držav, ki propagirajo komedijo o nevmesavanju ne misli resno in hoče z zavlačevanjem omogočiti svojim prijateljem v Španiji, da se čim bolj oborože in čim bolj preskrbe s prostovoljci. Toliko nemških in italijanskih prostovoljcev, kakor se jih je izkazalo, po poročilih raznih listov, zadnji čas v Španiji, ni prišlo prej vseh časov vojne. Po drugi strani pa Francija z vsi silo pospešuje prehod rdečih prostovoljcev čez mejo. Ti prostovoljci dobivajo v Pertignanu španske potne liste in špansko državljanstvo. Dalje gredo prostovoljci iz Francije na podlagi različnih delavnih pogodb kot specialisti. Nekateri se predstavljajo pri francoskih oblasteh kot begunci iz nacionalističnega španskega ozemlja, ki prosijo, da bi smeli čez francosko ozemlje v Katalonijo. Nekateri dobivajo celo diplomatske potne liste ali pa mornarske knjižice.

Francove izjave o bodoči Španiji

London, 3. marca. o. General Franco je sprejel posebnega dopisnika »Timesa« in mu je dal izjavo o bodoči Španiji. Rekel je, da ne dvomi v to, da bodo posamezne skupine španskega nacionalističnega gibanja znale ohraniti v miru isto sloglo in sodelovanje ter edinstvo, kakršno so kazale v vojni. Pri vseh so podlage za priznanje nove politične organizacije pod vodstvom odločnega voditelja. Monarhisti iz vrst španskega ljudstva so bili za Francovo gibanje neprecenljivega pomena, zlasti kar se tiče pomožne službe v vojski. V nekaj dneh so poslali na noge vojsko 30.000 moč, ki je postala branik nacionalizma na severu Španije. Zaradi tega bodo hoteli imeti v novi Španiji veliko besedo. Kljub temu je Franco izrazil prepričanje, da ne bo težko združiti karlistov in novih španskih nacionalističnih organizacij, ki jih ene kakor druge veže duhovna vez katolicizma. Nova Španija se bo morala ozirati tudi na stranko, ki jo vodi Gill Robles, in na španske falangiste, ki štejejo danes milijon organiziranih pristavev. Falangisti so za monarhijo in za korporativno ureditev države s sindikati, v katerih bi sodelovali delavci in delodajalci, ter za državno nadzorstvo gospodarstva in industrije. O obliki bodoče španske vladavine pa general Franco ni dal nobenega neposrednega odgovora.

Poročila z bojišč

Rabat, 3. marca. AA. Tukajšnja radijska postaja objavlja, da bi kmalu padla vsa Španija v roke nacionalistom, ko bi padel Madrid. Vlada je namreč vse svoje orožje spravila v Madrid in tega materijala ne bo mogla več izvoziti v druge dele Španije.

Tudi Almerija je že v veliki nevarnosti in nekatere hiše v predmestjih so že izobesile bele zastave. Vladno brodogje je že zapustilo Cartageno in odplulo v Valencijo. Ob koncu pravi poročilo, da bo Valencija kmalu padla.

Zunanji minister del Vayo je včeraj odpoval v Valencijo in še poprej izjavil dopisniku Havasa, da je prepričan, da sovrznik nikdar ne bo zavzel Madrida. Razpoloženje branilcev Madrida je sijajno in vlada je storila vse za prehrano Madrida.

Na fronti severne pete divizije so nacionalistične čete zavzele Portal Rubio. Na bojišču je sovražnik pustil veliko število mrtvih. Na fronti 6.

in 8. divizije, kakor tudi pred Madridom in na južni fronti ni bilo ničesar novega.

Nasprotujoče si vesti o Zamorri

Pariz, 3. marca. Bivši predsednik španske republike Alcala Zamora, ki sedaj živi v Parizu, je povabil k sebi časnika in jim baje rekel v zvezi z vestmi, da misli oditi v Burgos h generalu Francu, da so take govorice popolnoma izmišljene. Jaz sem predstavniki tistega, kar sem bil poprej, to je zastopnik republikanske ustavnosti in sem proti sedanji državljanski vojni.

Japonci najamejo holandske kolonije

Tokio, 2. marca. Tokijski listi poročajo, da je ministrski predsednik general Grof Hajaši na zadnji seji proračunskega odbora izjavil, da dela japonska vlada na to, da dobi za zmerom v zakup holandsko Novo Gvinejo. Poudaril je, da ponuja japonska vlada Holandski razen zakupnine, ki bi se šele dogovorila, tudi sklenitev japonsko-holandskega pakta o nenapadanju. Grof Hajaši je dodal, da se je novi japonski poslanik v Haagu odpeljal na Novo Gvinejo, da bo tam videl, kakšne možnosti so za razvoj te kolonije in da se bo tam prepričal o sodbi tamkajšnjih holandskih oblasti in naseljencaev. Če bodo rezultati tega prvega sondiranja ugodni, se bo vlada začela definitivno pogajati s Haagom.

Vesti o japonskem najemanju holandskih kolonij, se vzdržujejo, čeprav Holandski pravijo, da ne vedo nič o tem.

Anglija se boji združene Evrope

London, 3. marca. AA. Reuter: Tudi v spodnji zbornici je bila včeraj debata o zunanjih politiki. Lord Lothian je predlagal, da naj se Anglija odstrani iz evropske politike in da naj raje z Ameriko sklene angloameriški blok. Ta blok bi bil zelo dobro sprejet v Ameriki. V Evropi se razvija položaj tako, da se bližajo federalizaciji Evrope. Zato se moramo približati Ameriki, predno se izvede ta organizacija skupne Evrope, ki se lahko obrne proti nam.

Angleži o nemški manjšini v CSR

London, 3. marca. AA. (Havas) Včerajšnji »Times« piše o govoru, ki ga je imel v nedeljo v Ustih, na Lavi vodja stranke sudetskih Nemcev Henlein. Veliki londonski list omenja pri tej priliki s pohvalo način, po katerem je vlada češkoslovaške republike uredila vprašanje narodnih manjšin na svojem ozemlju. Sklepi češkoslovaške vlade, pravi list dalje, so tako modri in pravični, da je povsem razumljivo, če se je Henlein zbal, da bi utegnila njegova stranka po takšnih vladnih sklepih izgubiti mnogo pristašev. Zato se je Henlein podvil, da proglasi te sklepe za nezadostne. Njegov govor pa ne more spremeniti okolnosti, da so sklepi vlade dr. Milana Hodže zelo ugodni in v korist nemške manjšine na Češkoslovaškem. Na kraju ugotavlja list, da se je tudi gospodarsko stanje v obmejnih pokrajinah, kjer žive večinoma Nemci, zboljšalo. Tudi ta okolnost bo pripomogla, da Henlein ne bo več imel pri svojih rojakih tolikšnega odziva.

Socialno zavarovanje v Grčiji

Atene, 3. marca. AA. (Atenska agencija) Ministrski predsednik Metaxas je izjavil časnika, da bo pravkar ustanovljeni urad za socialno zavarovanje pričel ta teden uradovati. Zaradi sestavljena in kočljivega značaja te ustanove, bo najprvo posloval v velikih mestih kakor v Atenah, Piraju in Solunu, postopno pa jo bodo ustanovili tudi v drugih krajih, tako da bodo v določenem roku vsi grški nameščenci zavarovani. Listi pozdravljajo socialno politiko grške vlade, ki je zdaj delavstvu ustvarila ustanovo, ki jo je že davno želelo in ki pomeni močan korak k napredku in civilizaciji.

Grški listi pišejo, da odpotuje grški kralj v petek s križarko Averov na Kreta, ker obišče vse večje kraje. Spremljal ga bo ministrski predsednik Metaxas.

104 leta stari general Montanari je umrl včeraj v Parmi. General je sodeloval v vseh italijanskih vojnah od leta 1848 dalje.

Stavka v 2000 rudarskih podjetjih grozi, če lastniki premogovnikov in državne oblasti ne bodo ustregli 350 rudarjem v Uniontownu, ki so zasedli rove in nočejo iz njih.

Seja francoske vlade je bila včeraj pod predsedstvom predsednika republike Lebruna. Seja se je bavila z nadzorstvom v Španiji. Sprejela je tudi sklep, da bodo srednješkolski učitelji odslej morali v Franciji gimnazijsko maturo.

Italijanski letalski industrije so dospeli v Nemčijo, da si ogledajo zadnje izpopolnitve v nemški letalski stroki.

Vremensko poročilo

(po stanju danes zjutraj)

Rateče: —2, oblačno, mirno, 40 cm snega, sren. Planica: —3, oblačno, mirno, 50 cm snega, mala in srednja skakalnica uporabni.

Kranjska gora: —2, barometer se dviga, oblačno, mirno, 20 cm snega, sren, sankalnice uporabno.

Vrta-Krizec: 100 cm snega, pršič.

Bled: —2, oblačno.

Pokljuka: —5, oblačno, 5 cm pršiča na 80 cm podlage, mala in srednja skakalnica uporabni.

Bistrica-Boh. jezero: +1, oblačno, 5 cm snega, sren.

Komna: —8, jasno, 120 cm snega, pršič.

Krvavec: —3, jasno, 40 cm snega.

Vel. Planina: —3, jasno, 80 cm snega, po robovih snihan.

Mozirska koča: jasno, 5 cm pršiča na 100 cm podlage.

Logarska dolina: 100 cm snega.

Senjtorjev dom: jasno, 70 cm snega, sren.

Proti temu se je izjavil lord Cecil, ki je rekel, da bi se v tem slučaju ustanovil vseevropski blok, ki bi bil proti Angliji, kar pa je treba preprečiti. Edini up bodočnosti: je, da se izvede federalizacija Evrope, v kateri bi bila tudi Anglija. Lord Cecil je še dodal, da je odločen pristaš vladne politike oboroževanja.

Strokovno nadaljevalne šole in strokovni tečaji

Ljubljana, 2. marca.

Ljudska šola postavi temelj splošni izobrazbi, ne more pa zadostno pripraviti mladine za življenje in jo usposobiti za določeni poklic. Te šole, ki nadaljujejo izobraževalno-vzgojno delo ljudskih šol, se imenujejo nadaljevalne šole. Poklicni faktorji so uvideli, da nadaljevalna šola ne sme samo ponavljati, poglobljati in razširjati splošnega znanja, ampak mora pouk usmeriti bolj v dejanske življenjske razmere, bolj upoštevati poklicno delo obrtne mladine. Splošno nadaljevalna šola se mora nujno takoj razviti v poklicno šolo, ki bo zadovoljila našo delavsko mladino in gospodarske kroge, da ne bo treba zaposlovati v naši državi pri obrti in industriji tujih državljanov.

Vsak večji kraj ali mesto bo moral postaviti nove, moderne zgradbe za poklicne šole in jih opremiti z delavnici za posamezne stroke. Temu odgovarjajoče se bo moralo na teh šolah nastavljanje posebne učne moči s strokovno izobrazbo in popolno praktično izvežbanostjo v svoji stroki.

Vedno večje zahteve stavi napredek v vseh strokah na doraščajočo generacijo. Vedno večja je konkurenca, vedno ostrejši postaja boj za obstanek. Stare delovne metode ne zadostujejo več, poklicna šola mora delavsko mladino pripraviti za poklicno delo. Zato se slišijo vedno pogostejše zahteve po strokovni izobrazbi, ki naj nadaljuje delo poklicnih šol. Dokaj v jasnih obrisih se že dviga šola bodočnosti: temelj tej tvori ljudska delovna šola, na njo zida poklicna šola.

Zanimivi so statistični podatki, ki v številkah

točno podajajo stanje, ki vlada na strokovno nadaljevalnih šolah in občasnih strokovnih tečajih za leto 1936-37. Iz teh podatkov se vidi, da imamo za trgovski in obrtni naraščaj v Sloveniji letos 70 strokovnih nadaljevalnih šol z 245 razredi in 4596 učenci ter 1633 učenkami. Učnih moči, ki so zaposlene v teh šolah, je 521. Na teh šolah traja pouk deset mesecev po 8 ur na teden, na občasno strokovnih tečajih pa le 7 mesecev. Da so ponekod v tem oziru razmere gotovo še daleč nezadostne, kažejo tudi številna imena onih okrajev, kjer letos sploh ni bilo nobene vajeenske šole. Med te okraje spadajo tudi Maribor, levi breg, Ptuj in Gornji grad. Mnogo večje pa je še število onih okrajev, kjer vsaj 50% vajencev nima nikakršnega strokovnega šolskega pouka.

Z ozirom na tako stanje, ki je ponekod že nezdružljivo in da sluti o skorajšnjih težkih posledicah, ki se bodo gotovo pokazale, če bo šlo tako naprej, se zdi zelo primerno in tudi nujno potrebno, da bi v omenjenih krajih ustanovili vsaj strokovne tečaje, če že ni možnosti za ustanovitev strokovnih nadaljevalnih šol. S tem bi se vsaj malo zacelila tudi druga rana: do kruha bi prišli učitelji, ki jih je sedaj toliko brez posla.

Praznik šolske mladine v Planici

V nedeljo, 7. marca bo v Planici edinstvena prireditev v naši državi: osemno šole Dvojice-Mojstrana. Kranjska gora in Rateče nastopijo na medsebojnem tekmovanju v smučskih skokih. Prišlo bo 80 učenec, ki so obiskovali šolo v smučskih skokih v Planici, nastopi ta dan in pokaže svoje znanje. Vsi ti učenci nastopijo pod vodstvom svojih učiteljev in so v starosti od 10-14 let. Skakali bodo na mali 25-m skakalnici, a ocenili se bodo po šolah, pa tudi medsebojno. Ocenjevali jih bodo sodniki, ki jih je imenovala naša Zimsko-sportna zveza, povsem po tekmovalnih pravilih te zveze za skoke.

Učenci teh šol so se pozimi vadili v smučskih skokih (smučati znajo itak vse) in predstavljajo danes prvi razred našega skakalnega naraščaja, sistematično izvežbani in dobro podkovani. Svoje delo bodo vsa nadaljnja leta izpopolnjevali, dokler ne dobimo v njih odličnih sportnikov za to disciplino.

Ker so isti dan tudi mednarodne tekme v smučskih skokih na 65 m skakalnici, bo organiziral Putnik posebni vlak v Planico, ki bo vozil ob 6 zjutraj in prispe v Planico ob pol 9. Cena temu vlaku obremen z vstopnico k tekmi je 35 Din. Prijave za vlak sprejema Putnik, Gajeva ulica in hotel Miklič.

Nastanek kraških jam

Osemnajsto poljudno-znanstveno predavanje Prirodoslovnega društva.

Ljubljana, 3. marca

V ciklusu predavanj, ki jih prireja Prirodoslovno društvo v Ljubljani, je bilo tudi predavanje o nastanku kraških jam, ki ga je imel večeraj zvečer v dvorani mineraloškega inštituta na ljubljanski univerzi g. dr. Alfred Serko mlajši.

Kakor vsa tovrstna predavanja, je bilo tudi večerajšnje prav dobro obiskano in to kljub zgodnji večerni uri. (ob 6).

Različna so mnenja nemških, angleških in francoskih ter naših učenjakov o nastanku kraških jam. Najbolje pač razlaga neki angleški strokovnjak, ki pravi takole: podlaga Krasu je mehko topljivo apnenec. Ko pride voda skozi propustna kraška tla do gotovega prostora, začne svoje delo kemičnim putem. Razkrajja in topi apnenec, njen prostor postaja vse večji in večji. Voda spodnja stene, ki se rušijo, kamen pada na dno jame in ga voda razkrajja kar naprej, nivo vodne gladine pa tako postaja čedalje višji. Končno voda razje že toliko kamna, da se nazadnje podre celo erop in jama, ki jo na Krasu imenujejo kolčinka je narejena.

Kraško kamenje je zelo topljivo in vode, ki vanj pronicajo ter se nato združujejo, z veliko lahkoto izvršujejo svoje delo pri kopanju kraških jam, ki so za kraški svet velika značilnost. Predavatelj je tudi omenil lepo število kraških jam, s krasnimi kapniki. Prvo mesto zavzema brez dvoma svetovno znana Postojnska jama. Prav lepe in zanimive pa so tudi jame v Cerkljanskem jezeru kot Velika in Mala Karlovica ter pa znana Kržiža jama pri Ložu.

Veliko je že odkritih lepot, ki jih je ustvarila narava brez človekovega sodelovanja. Kraški svet je vzhod mnogih in zanimivih raziskovanj. Mnogo je bilo učenjakov tujcev, ki so se pečali s problemom kraškega sveta. Velike zasluge pa sta si stekla tudi Valvazor in pa srbski geolog Cvijić.

Po predavanju je bil istotam občni zbor društva za raziskovanje jam.

Občnizborkmečke zveze

V nedeljski številki »Slovenca« smo pomotoma objavili, da je prometno ministristvo dovolilo vsem udeležencem na občni zbor Kmečke zveze četrtinsko vozino. Neljuba pomota je nastala zaradi netočnega telefonskega poročila. Res pa je prometno ministristvo z odlokom pod S. M. 3824-37 z dne 27. februarja

dovolilo polovično vozino od 4.—10. marca.

Ta popravek smo dali tudi v »Domoljub« in upamo, da ne bo zaradi tega kakšnega nesporazuma. Kdor se bo hotel poslužiti te ugodnosti in ne nedeljske povratne karte, bo moral dobiti na odhodni postaji legitimacijo, katero bo dal zignosati pred vhom v dvorano z našim žigom in s tem pri povratku dokazal, da se je zborovanja udeležil. Na odhodni postaji si nabavi celo vozno karto, katera pa bo veljala tudi za nazaj.

Kaj vse pomeni kratka JNS

- Južno nezrelo sadje.
 - Jesti ne smeš.
 - Jugoslovanska nar. svinjereja.
 - Jokati nas sili.
 - Jugoslovanska narodna srāmota.
 - Južne neblage sape.
 - Južna narodna sužnost.
 - Juriš na Slovence.
 - Jedro nesreče Slovencev.
 - Jugoslovanska narodna smrt.
 - Jasno, nesreča sledi!
 - Južni neznočni smrad.
 - Jugoslavija ni sila?
 - Južna nesrečna situacija.
 - Jug ne sliši.
 - Jetično nesrečno seme.
 - Jo nosi satan!
 - Južne nesramne spletke.
 - Jug nas straši.
 - Jubilej neznanjske smole.
 - Jalova nevednost strankarska.
- (Ponatisnjeno iz novega slovenskega humorističnega lista »Posebna izdajac«.)

100 let slovenske cerkvene glasbe. Pod tem geslom bo Ciril-Metodov pevski zbor v Ljubljani pod vodstvom Ludovika Puša priredil prvi koncert v soboto, 6. t. m. ob 8 zvečer v župni cerkvi sv. Cirila in Metoda z naslovom Gregor Rihar. — Izvajala se bodo sledeča malo znana dela slavnega slovenskega cerkvenega skladatelja: 1. Pot proti nebesom; 2. Benedictus iz slovenske maše; 3. Velika maša (slovenska); 4. Na sveto Devico; 5. Črna maša (slovenska); 6. Očitanje; 7. Jezus v grobu; 8. Zalostna Mati božja; 9. Sv. rožni kranc.

Poziv avtobusnim podjetjem

Podjetja, vršeca obrt rednega prevažanja oseb z motornimi vozili, ki nameravajo svoji sedanji vozni red ali cenik izpremeniti za poletno sezono, se pozivajo, da ga ugotovijo in predložijo v odobritev do 1. aprila 1937.

Novi vozni red stopi skupno z železniškim v veljavo dne 22. maja 1937.

Smernice za sestavo in predložitev voznega reda in cenika so razvidne iz zadevnih okrožnic, zlasti one z dne 21. februarja 1934 VIII. No. 551-4.

Izrecno se opozarja, da se je pri sestavi voznih redov ozirati na vozni red železnice, poštne avtobusne službe in interesiranih nedržavnih avtobusnih podjetij, vsled česar jih je v primeru možne kolizije ugotoviti sporazumno.

Podjetja, ki prevažajo pošto, morajo po možnosti upoštevati tudi potrebe po čim ugodnejši poštni zvezi.

Izpremembe železniškega voznega reda morejo podjetniki poznati pri železniških postajah, ki so po izjavi Direkcije državnih železnic o njih že obveščene, izpremembe voznega reda poštne avtobusov pa pri Direkciji pošte in telegrafa v Ljubljani.

Prekрасno predloženi vozni redi se ne bodo odobrili, kakor se ne bodo odobrile izpremembe že odobrenih voznih redov med sezono. Poleg tega se opozarja na kazenske posledice namernega zavlačevanja oblastvenega poslovanja.

Kraljevska banska uprava dravske banovine.

Med ameriškimi Slovenci

Verno ogledalo življenja ameriških Slovencev so njihovi časopisi, med katerimi je nekaj dnevnikov, petdnevnikov, tednikov, štirinajstidnevnikov, ostali so mesečniki, vseh skupaj okrog 19 časopisov v Severni in Južni Ameriki. Po smeri in svetovnem nazoru so razdeljeni na tri skupine: katoliški, liberalni in socialistični listi. Vsi pa poudarjajo slovensko pripadnost. Listi so večinoma glasila raznih narodnih in podpornih društev. Nisoje dioma podnaslovo »List slovenskih delavcev v Ameriki«. Imajo skoro vsi angleško prilogo, da jih vzamejo radi v roke tudi tisti, ki so že napol Amerikanci.

Radi gornje opredelitve nastajajo seveda precejšnja trenja med listi, borbe, v katerih prednjači socialistično časopisje v neverjetnih psovkah na katolištvo, na papeža, na duhovnike. Psovke so politične, najhujše vrste, kot pri nas menda že leta in leta niso bile natisnjene. Socialisti ne pustijo v miru niti že ukorenjenih katoliških praznikov kot so božič in velika noč.

Ameriško slovensko časopisje ima vedno kakšno kost, ki jo gloda večih od neokusnosti dolgo. Se zdaj se vrši borba za Cankarja, kateremu so clevelandski Slovenci postavili spomenik v kulturnem parku (odmev tega nam je znan najbolj od takrat, ko je bila Cankarjeva soha — ukradena), krešejo se misli o njegovem svetovnem nazoru, katoliški ga hočejo zase in socialisti. Ponorili bi lahko to borbo v sliki z mislijo, da sta se za človeka, ki je iz duše in telesa, v vseh vekovih tako borila Bog in satan. Ker nam je spor o Cankarju v domovini odveč radi enodušnega priznanja večine dobrega hotenja, bi bilo to misel treba vcepiti tudi ameriškim Slovencev.

Najnovejša kost, ki jo glodajo listi slovenskih izseljencev v Ameriki, je Španija, ki jih je razdelila spet na dva tabora. Slovenci socialisti so strašno divji na fašiste, vsak dan je kakšna slika iz porušenih mest Španije v njihovih listih. A to še ni bilo najhujše: glavno je, da so v tem boju tudi aktivni, zbirajo namreč pri posameznikih in društvih denar za »vdove in sirote« španskih rdečih bratov. Slovenska narodna podpora jednota (SNPJ) sama objavlja v »Prosveti«, da je nabrala že skoro 100.000 Din v ta namen.

Iz navedenega je razvidno, da moramo Slovenci v domovini polagati več važnosti na kulturni razvoj bratov za mejami, sicer bodo ti šli svojo pot.

Pred rešitvijo „sarajevskega“ spora

Ljubljana, 3. marca.

Z izrednimi razmerami, ki so nastale v Jugoslovanski zimski sportni zvezi po dogodkih v Sarajevu in spori, ki so se začeli med zvezo in raznimi podzvezami, so se večeraj bavili na seji Zveze, ki ji je predsedoval dr. Marušič, vendar do kakšnih končnih sklepov še ni prišlo. Zdi se, da se bodo nasprotja izgledila na mnogo bolj sportni način, kakor je to spočetka kazalo. Tako do razpustov podzvez, ki so se izrekle proti odločitvam zveze, najbrže le ne bo prišlo. V sportnih krogih prevladuje prepričanje, da bo spor rešen v najkrajšem času in na način, kakrščen bi bil v čast slovenskemu sportu in njegovim predstavnikom.

Več previdnosti pred tramvajem in vozovi

Ljubljana, 3. marca.

Nesreče na progah cestne železnice v Ljubljani se zadnje čase kaj hitro ponavljajo. Kakor kažejo zadnji primeri, je vzrok teh nesreč največkrat velika neprevidnost pešev, ki zamišljeni hite za svojimi vsakodnevnimi opravili in se, kakor bi bili gluhi, niti ne zmenijo za znake, ki jih daje sprevidnik cestne železnice. Dostikrat pa, kakor kaže ravno večerajšnji primer, pa je kriva mladeniška razposajenost, ki si v takih trenutkih ne najde toliko prisotnosti duha, da bi spoznala nevarnost, ki se kljub največji pazljivosti in pozornosti sprevidnikov na cestnih železnicah lahko pripeti. — Sinoči okoli tri četrt na 8. se je pripetila tramvajska nesreča na Masarykovi cesti. Tramvaj je povozil tam 12 letnega dečka Jagermana Alfonza, doma iz Most, Pokopališka ulica št. 5. Dobil je težke poškodbe na glavi in je obležal na meslu nezavesten. Prepeljali so ga takoj v bolnišnico, kjer se do časa našega poročanja njegovo stanje še ni spremenilo.

V ljubljansko bolnišnico so večeraj pripeljali iz Rakitne 44letno Francoško Peršin. Povozil jo je doma na Rakitni neki voznik. Dabila je poškodbe po vsem životu.

V nedeljo, dne 7. marca vsi v Union na športno-gimnastično akademijo, ki bo ob 11 dopoldne

Razprava o proračunu za prosv. ministristvo Na vrsto pride proračun notranjega ministristva

Belgrad, 3. marca. m. Na sinočni seji narodne skupščine je bil na vrsti proračunski predlog za prosvetno ministristvo v podrobnostih. Govorilo je več poslancev, med drugimi tudi JNS-ar Plesković, ki se je v svojem govoru pretežno bavil z napadi na referenta za ljudske šole v prosvetnem ministristvu za Slovenijo g. Erjavca. Poslanec Plesković je skušal izrabiti to priliko tudi za to, da je znova prinesel na dan primer pokojne učiteljice Mrakove. Tu mu je vpadel v besedo poslanec JZR g. Koec ter glasno poudaril, da je to čisto navadno zločinstvo klevete. S podobnimi medklici so poslancu Pleskoviću vpadali v besedo tudi drugi poslanci JZR.

Za Pleskovićem je govoril poslanec dr. Šemrov. V obširnem in lepo izklesanem govoru je od začetka do konca pobil eleherno trditve predgovornika, kar se tiče premeščanja učiteljsva v Sloveniji. Dr. Šemrov je obrnil proti levici glasno povedal, da je bolje, če se ta obleka ne dvigne in da je v interesu samih premeščenih učiteljev, da se te stvari ne vlačijo na dan. Nato je podrobno navajal iz kakšnih razlogov so bili premeščeni nekateri učitelji v Sloveniji.

Končno se je zavzemal za razširitev kemičnega inštituta v Ljubljani ter za povečanje dotacije za ustanove, o katerih je govoril že za časa proračunske razprave v finančnem odboru.

Izvajanja poslanca dr. Šemrova so izzvala dolgotrajno odobravanje. Poslanca pa je čestital k njegovemu govoru tudi prosvetni minister Dobrivoj Stošovič.

Za tem je etopil na govorniški oder poslanec JNS g. Koman, ki je kakor ponavadi zopet bruhal svoj srd na klerikalce.

Sinočnja seja je trajala do 2 ponoči in se je nadaljevala zjutraj ob 8. Pred prihodom na dnev-

Cene žitu

Sombor: Pšenica: bč. okolica Sombor, g. bač., erem. in gornjo ban. 151—153, slav. 152—154, ban. 149—157, bč. ladja Tisa 160—162, bč., ban. potiska šlep 160—162. Rž: bč. 137,50—140. Ječmen: bč., erem. 63-64 kg 127,50—130, bč. spomlad. 67-68 kg 130—132,50, bar. spomladanski 67-68 kg 132,50—135. Koruza: bč. nova garant, kval. 79—84. Moka: bč. Og. Ogg 235—250, 215—230, 195—215, 175—185, 147,50—157,50, 105—110. Otrubi: bč., erem. 87—89. Fižol: neizpremenjen. Tendanca neizpremenjena. Prometa 41 vagonov.

Oboroževanje - udarec za naše vinogradnike

Maribor, 2. marca.

Slovenjgoriški vinogradniki so močno prizadeti zaradi nenadnega porasta cen modre galice. Cene so se dvignile sunkoma za 30% napram lanskemu letu in izgleda, da bodo še porastle. Slovenjgoriški vinogradniki, ki so lansko leto zelo trpeli zaradi peronospore, ki je nekatere vinograde dobesedno uničila. Trosi te bolezni so ostali še na trti in letos bi bilo treba vinograde prav posebno škropiti, da bi se bolezni zatrla. Zaradi porasta cen galice in pa zaradi padca cen vina pa bodo le redki vinogradniki v stanju, da nakupijo potrebne količine tega obrambnega sredstva. Cene vina padajo predvsem zaradi dovoza banaških vin, katere uvažajo trgovci v vedno večji količini, dasi je v mariborski okolici mnogo boljšega vina več kot dovolj na razpolago. Cene galice pa naraščajo zaradi porasta cen bakra, kar je zopet v zvezi z mrzličnim oboroževanjem evropskih držav. Potrebno bi bilo, da bi naša država uknila uvožno carino za modro galico, da na ta način pomaga ogroženim vinogradnikom.

Dajmo dela in kruha mladim intelektualcem Resolucija društva brezposelnih proforsorskih kandidatov

Ljubljana, 2. marca.

Društvo brezposelnih proforsorskih kandidatov dravske banovine je na svojem rednem občnem zboru dne 25. februarja 1937 sprejelo naslednjo resolucijo:

Število brezposelnih proforsorskih kandidatov stalno narašča. Vzrokov temu dejstvu pa ne moremo iskati le v morebitnem večjem številu dijakov, ki obiskujejo filozofsko fakulteto, ampak tudi v tem, da prosvetna oblast nastavlja na srednjih šolah toliko suplentov, kolikor bi jih bilo potrebno, da bi se pouk mogel vršiti neovirano.

Pol leta marib. pomožne akcije

vanju pomožne akcije v Ljubljani v času od septembra do 20. februarja. V tem času je imela Ljubljana skupnih izdatkov 330.000 Din za pomožno akcijo, in sicer 280.000 Din za zaposlitev pri javnih delih in 50.000 Din za razne podpore. Maribor pa je v istem času izdal za svojo pomožno akcijo 405.333 Din, in sicer za zaposlitev 368.450 Din in za podpore v obliki življenjskih potrebščin 36.883 dinarjev. V teh zneskih niso zapodeni proračunski izdatki, temveč zgolj izdatki iz pomožne akcije. Primerjava z Ljubljano je tem zanimivejša, ker šteje Maribor samo 35.000 prebivalcev, Ljubljana pa 90.000. Ta primerjava kaže, da je Maribor v letošnji zimi veliko storil za pobijanje revščine in brezposelnosti.

Pol leta marib. pomožne akcije

vanju pomožne akcije v Ljubljani v času od septembra do 20. februarja. V tem času je imela Ljubljana skupnih izdatkov 330.000 Din za pomožno akcijo, in sicer 280.000 Din za zaposlitev pri javnih delih in 50.000 Din za razne podpore. Maribor pa je v istem času izdal za svojo pomožno akcijo 405.333 Din, in sicer za zaposlitev 368.450 Din in za podpore v obliki življenjskih potrebščin 36.883 dinarjev. V teh zneskih niso zapodeni proračunski izdatki, temveč zgolj izdatki iz pomožne akcije. Primerjava z Ljubljano je tem zanimivejša, ker šteje Maribor samo 35.000 prebivalcev, Ljubljana pa 90.000. Ta primerjava kaže, da je Maribor v letošnji zimi veliko storil za pobijanje revščine in brezposelnosti.

Kulturni koledar

Karel Lavrič

3. marca 1878 je nesrečno končal življenje v Gorici politik Karel Lavrič. Rodil se je 1. nov. 1818 na gradu Premu na Notranjskem. — Gimnazijo je končal v Gradcu, kjer je najbrž končal tudi pravo. Leta 1850 je prišel kot odvetnik v Tolmin, potem je bil v Ajdovščini in Gorici. — Najbrž je ustanovil tolminsko čitalnico, v kateri se je precej živahno udeleževal. Pozneje, ko je odšel v Ajdovščino, je ustanovil tudi tu čitalnico. Mnogo je predaval in vodil prireditve v čitalnicah po goriških okolici. — Živahno se je tudi udeleževal taborskega gibanja in je govoril na različnih taborih o slovenskih zahtevah. — V tem času je dopisoval v Novice. — Ko se je leta 1869 ustanovilo v Gorici politično društvo Soča in dve leti pozneje istoimensko glasilo, se je živahno vrjel na društveno delo. Bil je predsednik društva. Veliko je pisal tudi v Sočo, kjer je zagovarjal federalistično ureditev Avstrije. Leta 1870 je bil izvoljen za deželnozbornskega poslanca. V zbornici je govoril dosledno slovensko. Tu je zagovarjal predvsem slovenski jezik in enakopravnost. — Bil je prvi slovenski odvetnik, ki je uradoval že od leta 1862 slovensko. Vse vloge na sodišča in celo na cesarja je pisal slovensko.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, sreda, 3. marca: Kunigunda.
Četrtek, 4. marca: Kazimir.

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva 20 in mr. Gartus, Moeste, Zaloška cesta.

Drama: »Dež in vihar«. Red Sreda.

Opera: »Madame Butterfly«. Izven.

Kino Union: »Njegova hčerka je Peter«.

Kino Matica: »Lumpaci Vagabundus«.

Kino Sloga: »Truxa«.

KINO

UNION

Premiera:

TRAUDL STARK, čudovito dunatsko dete v svoji prvi filmski veseligr

Njegova hčerka je Peter

Paul Hörbiger Carl Ludwig Diehl

SLOGA

Premiera

Najlepši varietetski film

Kralj artistov TRUXA

La Jana

MATICA

Triumf humorja

Lumpaci Vagabundus

Paul Hörbiger, Heinz Rühmann, Fritz Imhoff, Hluc Krahl

Predstave ob 16^h, 19^h in 21^h ur.

Putnikov osebni vlak dne 7. marca v Planico odhaja iz Ljubljane gl. kolodvor ob 6.00 ter odhaja iz Planice ob 17.50, tako da je v Ljubljani ob 21.10. Cena vožnje in vstopnica k mladinski in mednarodni skakalni tekmi je 35 din.

Kmečka zveza v Ljubljani ima v nedeljo, dne 7. marca svoj redni letni občni zbor, ki bo v frančiškanski dvorani. Začetek je ob 10 dopoldne. Po občnem zboru pa se vršijo velike kmečke zborovanje, na katerem bodo govorili g. načelnik Brodar, g. Puš in delegat od Okrožnega odbora v Mariboru.

Diplomirana je bila v februarjem terminu na filozofski fakulteti v Ljubljani iz pedagoške predmetne skupine gđc. Suhadolnik Vida. Cestitamo!

Bolgarski v Ljubljani. Mešani zbor Rodna pesem, koncertna prihodnji tork v veliki filharmonični dvorani in nam bo prinesel najlepše bisere bolg. glasbene literature in jih izvajal na našem koncertnem odru. Zastopani so skladatelji: Dobri, Hristov, Petko Stajnov, Dimitrij Tumanoglov, Morfov, Prokopova, Dimitrov, Josipov in Obretenov. Mešani zbor Rodna pesem šteje 85 članov, vodi ga dirigent Lazar Maksimov. Na koncert opozarjamo vse prijatelje Bolgarov in ljubitelje glasbe. Koncert bo 9. marca ob 20. Sedeži v knjigarni Gl. Maticice.

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob osmih

Sreda, 3. marca: »Dež in vihar«. Red Sreda.
Četrtek, 4. marca: Simionija 1937. Red Četrtek.

OPERA

Začetek ob osmih

Sreda, 3. marca: »Madame Butterfly«. Izven. Goetovanje tenorista g. Antona Dermote.
Četrtek, 4. marca: »Ero z onega sveta«. Premier-ski abonma.
Petek, 5. marca: Zaprt.
Sobota, 6. marca: »La Boheme«. Gostovanje tenorista Antona Dermote. Izven.

OPERA

Anton Drmota je po karijeri eden naših najmlajših opernih pevcev. Vendar pa je po svojih uspehih kmalu prišel med odličnike. Po njegovih nastopih na dunajski državni operi se lahko nadejamo od njega največjih uspehov. V Ljubljani bo pel danes v Puccinijevi »Madame Butterfly«, katere naslovno partijo poje ga. Gjunjenac.

Mariborsko gledališče

Sreda, 3. marca: Zaprt.
Četrtek, 4. marca, ob 20: »Dežela smehljajca«. Red C.

Gledališka uprava naproša one abonente in lastnike blokov, ki so s plačevanjem obrokov v zastanku, da jih izvolijo čimprej poravnati.

Maks Froman in ljubljanski balet v Mariboru. V kratkem bo v mariborskem gledališču baletni večer, na katerem bo nastopil znani baletni mojster zagrebške opere Maks Froman in balet ljubljanske opere. Ker so taki nastopi v Mariboru prava redkost, opozarjamo že danes na ta večer.

Resolucija samoupravnih uslužbencev na plenarni seji v Zagrebu

Zagreb, 2. marca.

Samoupravni uslužbenci, ki jih je v naši državi okoli 60.000, so imeli dne 28. februarja svojo plenarno sejo v Zagrebu in na njej sprejeli resolucijo, ki med drugim vsebuje tole:

1. Vsi komunalni uslužbenci mestnih in kmet-skih občin zahtevajo, da se nepravilni in nesocialni predpisi zakona o občinah in zakona o mestnih občinah razveljavijo s takojšnjo spremembo in z dopolnilom teh zakonov, ker so zlasti z reakcionarnimi predpisi predhodnih določil zakonov uničene mnoge zakonito pridobljene pravice tisočev in tisočev samoupravnih uslužbencev. — Osnovno načelo vsake pravno urejene države je spoštovanje zakonito pridobljenih pravic, kakor tudi načelo, da zakon nima povratne moči. Obe ti pravni načeli pa sta težko prizadeti z zakonom o mestnih občinah, kakor tudi s predpisi poedinih banovinskih odredb, izdanih na podlagi nepopolnega zakona o občinah.

2. Glede novih statutov za mestne uslužbence ugotavlja plenum delegatov državne Zveze, da tako načelo pravne demokratične samouprave, kakor tudi predpisi veljavne zakonodaje odražajo, da morejo izdati mestne statute edino le od naroda izbrani mestni sveti.

Samoupravni uslužbenci mest in občin kraljevine Jugoslavije v zavesti, da se delovna občina more temeljito organizirati in poživiti samo na temelju z ene strani širokih samouprav, z druge strani pa s pomočjo stalnega samoupravnega osebja, preskrbljenega in zagotovljenega moralno in materialno, zahteva, da se izdelava mestnih statutov prepusti izvoljenim mestnim svetom, da oni v okviru polne samouprave in z aktivnim sodelovanjem združenja občinskih uslužbencev predpišejo statute za uslužbence in normirajo socialno pravično vsa uslužbenska vprašanja zagotovijo mož-

nost vsem komunalnim uslužbencem, da se v celoti posveče svojemu delu, visoko dvignjeni nad vsemi skušnjavami življenja in vseni škodljivimi vplivi katerekoli prirode.

3. Z ozirom na predlog ene skupne narodnih poslancev, da se §-u 85 zakona o občinah doda nov odstavek, po katerem bi občinski uslužbenec mogel biti odpuščen iz službe, kadar to iz važnih državnih razlogov zahteva nadzorna oblast, ugotavljajo predstavniki vseh organizacij, da je ta zakon popolnoma nepotreben ter da njegov sprejem ne zahtevajo nobeni stvarni državni interesi, ker so le-ti popolnoma zaščiteni že z obstoječimi predpisi zakona o zaščiti države, s kazenskim zakonom in z disciplin-skimi odredbami. Ustava ne dopušta, da bi bil kdo kaznovan brez predhodnega zaslišanja in obrane, dočim bi bili s tako odredbo občinski uslužbenci kaznovani z najtežjo kaznijo brez kakega pred-hodnega postopka in zaslišanja; da bi bil tak pred-pis škodljiv za ugled naše zakonodaje, ker bi se stalnost občinskih uslužbencev, ki ni bila ukinjena niti pod prejšnjimi režimi, ukinita v času, ko se vse bolj bližajo svobodnemu političnemu življenju in zakonitosti.

4. Plenum vseh organizacij ugotavlja, da so se tekom poslednjih šest let toliko zmanjševali pre-jemki mestnih in občinskih uslužbencev, da so oni danes v večini primerov daleč pod minimum za najosnovnejšo ekzistenco. Obsojajoč to kot neprav-ično, nesocialno in za zdravo komunalno politiko škodljivo, plenum ugotavlja, da je znižanje usluž-benskih prejemkov izzvalo ne le neugoden odjek in nezaželeno reakcijo v krogih vseh samouprav-nih uslužbencev, marveč tudi nepopoljen vpliv na pravičen razvoj narodnega gospodarstva, ker se je z zmanjšanjem kupne moči občinskih uslužbencev gospodarsko življenje mest in občin še bolj umrti-lo, zlasti glede na male proizvajalce, na lokalno trgovino in obrle, ki so že tako v neznosni krizi.

Kamniška gasilska župa

Kamnik, 2. marca.

Na občnem zboru tukajšnje gasilske župe, dne 28. februarja t. l. je dobila lista Stebe Antona 57 glasov, lista dosedanjega dolgoletnega starešine Antona Cererija — bivšega narodnega poslanca pa 31 glasov.

»Slovenski Narod« od 1. marca poroča o tem občnem zboru in pravi med drugim: Nekdo iz-med članov imenovane začasne uprave je namreč izjavil, da mora pri volitvah zmagati »Katoliška akcija«. — Vprašali smo udeležence občnega zbor-a, koliko je resnice o »Katoliški akciji«, ker se nam je čudno zdelo, da bi se »Katoliška akcija« bavila z gasilstvom. Dobro poučeni udeleženci nam je dal pojasnilo. Poročevalec »Slovenskega naroda« se je zmotil v naslovu. Res je bila akcija, a ne »Katoliška akcija«, ki je spodnesla stolček dosedajni upravi.

Dogovorjena je bila »akcija usmiljenja«, ki je hotela razbremeniti dosedanje člane prevelikega dela, zlasti člane uprave, ki delujejo pri gasilski četi v Kamniku. Ti člani imajo vse preveč dela pri svojem kinu in imajo velike načrte za nove zgradbe. Tudi za blagajno gasil. čete v Kamniku bo potrebno veliko dela. Na občnem zboru te čete je nadzorstveni odbor poročal med drugim sledeče: Pri končnem zaključku se je ugotovilo, da znaša blagajniško stanje 3541 Din, za katerega pa izjavi blagajnik, da ga nima — ter je v kritje istega zaposlil pri četi za posojilo. Zato se nad-zorni odbor ni dalje spuščal v pregled, ker tudi zadeva z nadzornim odborom še ni razčiščena.

Kakor slišimo, so člani uprave kamniške gasil. čete zadevo uredili tako, da so si razdelili po-roštvo za to »posojilo« blagajniku. Četna blagajna še nima gotovine, pač pa ima b o n e. Četna upra-va bo imela nevažno delo, da bo iztirjala denar od članov uprave — (torej od samih sebe) — če bivši blagajnik ne bi mogel vrniti posojila. Vse te stvari so bile v našem okraju znane. Iz golega sočustvovanja do preobremenjenih članov kamni-ške gasilske čete smo ustanovili »Akcijo usmilje-nja«, katere uspeh je bil v glasovanju 31 : 57, v korist liste Stebe Antona.

Smrt preprostega starčka

Moravče, 2. marca.

V Češnjah pri Moravčah je te dni umrl hišar Janez Makove v 78. letu življenja. Mož smo šteli svoj čas med najboljše krojače. Poznala ga je vsa moravška dolina, saj je bil nekaj časa tudi za cerkovnika. Službe, ki je pokojnemu tako ugajala, pa mu usoda ni privoščila. Najhušja mu je bila ločitev od zvonjenja. V nadomestilo si je potem omislil v svoji hišici železen lonec ter ga obesil v ostrišje. Vrvice je visela skozi strop na posteljo. Zvon je bil namenjen namreč tudi kro-tenju miši in podgan, ki so uganjale pod streho svoje nočne burke. Kadar starček nadležnega rop-tanja ni mogel več prenašati, tedaj je potegnil za vrv in golazen se je poskrila. »Pa sem jo pa panal, panal!« je dejal veselo in ko se je škrljaj-na je ponovilo, je bilo treba spet pozvoniti. Goršek, tako smo mu rekli po domače, se je bavil tudi v vremenom ter ga je včasih pogodil bolje nego kaka vremenska napoved. Otroci smo občudovali njegovega lesenega vojaka, ki ga je vsako leto postavil v koruzo. Vojak je bil narejen tako, da se je ob najmanjši sapiči sukal okrog sebe. Vrane se zato njegove turščice niso dotaknile.

Razen svojih posebnih navad je bil pokojni Makove tudi praznovrnen. Pred leti je umrl njegov sosed in mož si je domisljal, da ga bo videl po smrti. Njegovo praznovrnost je izrazil vaški navihanec ter ga prestrašil pod odprtim oknom. Prepričan, da govori z umrlim sosedom, ga je vprašal, kaj potrebuje; »Kruha«, mu je odgovoril praplavec, stisnjen k steni; roko, pobeljeno z apnom, pa je pomolel skozi okno. — Goršek mu je uredil velik kos — zato, da bo sosed prej rešen. »Ampak roka, roka!« se je plašil pozneje. Tako mrliško bele roke es ni videl; kadar se je spomnil ga je bilo groza.

Kamnik

Kamnik, 2. marca.

Na kolikih občinskih esah prejšnje občinske uprave se je razmotrivalo vprašanje postavitve spomenika padlim vojakom občine Kamnik. Izdelani so bili razni načrti, ki so razbremenili občinsko blagajno za lepe jurčke. Vsako okoliško pokopališče diči spomenik padlim junakom v zav-toni vojni in se čuje, da so se tudi Podgorci za-vzeli za to akcijo. V prvem polletju t. l. bodo spomenik odkrili. Spomenik bo v obliki trioglate piramide in tri metre visok.

Holmenkolnske tekme

Največja smučarska prireditev severnih nardo-v, ki je postala nekaj norveški praznik, je končana. S tekami v klasični kombinaciji in v skokih so Norvežani ponovno dokazali, da so še vedno gospodarji teh disciplin, vendar se je pa tudi že pokazalo, da postajajo Švedi in Finci zelo ne-varni nasprotniki. To je bilo zlasti vidno v teku na 17 km, ki se je končal s krasno zmago dveh Švedov. Lanski olimpijski zmagovalec Larsson in nje-gov rojak Matsbo, sta s štartno številko 15 in 16 prehitela vse pred seboj, na boljšem je bil Matsbo s štartno številko 16, ki je tudi po trdem boju z Larssonom zmagal v času 1:07:14. Larsson je do-segel z 1:08:34 drugo mesto. Isti čas pa je dosegel tudi Finec Pitkanen. Skupno je startalo 200 tek-movalcev. Najboljši srednjeevropjec je bil Neme-c Eisgruber, ki je porabil za progo 1:14:56. Neme-c Herhenberger je bil s časom 1:20:30 ko-maj 154.

Tek je bil obenem dostopen tudi za tekmo-valce v klasični kombinaciji, kjer so Norvežani na čelu z Brodahlom v času 1:10:12 zasedli vseh 10 prvih mest.

Tekme so se zaključile s skoki, ki jim je kljub slabemu vremenu prisostvovalo 50.000 gledalcev. Ves čas je bila pri tekmah navzoča norveška kra-levska dvojica. Senzacija dneva je bil dvojni poraz dvakratnega olimpijskega zmagovalca Birgerja Ruuda. Zmagal je Norvežan Reidar Andersen s skoki 48.5 m in 47 m; dosegel je 236.70 točk. Drugi je Šved Eriksson s 232 točk (48.5 m, 48.5 m), 3. Birger Ruud 224 točk (47 m 45.5 m). Najboljši sred-njeevropjec je bil Nemeč Paul Kraus 220.80 točk (47 m, 38 m). Naš planiški znanec Avstrijec Bradl je pri enem skoku padel in zvedel potem ni prišel več v poštev.

V klasični kombinaciji je zmagal Norvežan Sverre Brodahl s 446.49 točkami, 2. Hofsbja Kken (Norveška) 430.55 točk, 3. Sigural Roen (Norveška) 426.30 točk.

Razpis

prvenstvenega tekmovanja LZSP v klasični kombinaciji za sezono 1936-37.

LZSP razpisuje podvezino prvenstvo v klasični kombinaciji — v teku in skokih — v dneh 6. in 7. marca 1937 v Mojstrani.

Program v soboto dne 6. marca 1937/ob 16.30 tek:

a) senjorji (letniki 1917 in starejši) na ca 15 km dolgi progi. — Tek se ocenjuje posamezno in v kombinaciji.

V nedeljo, 7. marca 1937 ob 9.30 skoki za kombinacijo (istočasno konkurenčno tekovanje v skokih — za juniorje, senjorje ter naraščaj za letnike 1922 do 1920 na skakalnici v Mojstrani.

Tekmuje se po pravilnikih JZSS. Udeležba je dovoljena vsem podvezvam, pravico tekmovanja imajo samo oni, ki so nad 18 let stari, z izjemo naraščajca, ki nastopi v skokih.

Prijavnine ni. Prijave je poslati na predpisani tekmovalni prijavnici na naslov: LZSP, Ljubljana, L. Mahkovec, kavarna Evropa; ali trgovini Kolb & Predalič, Kongresni trg 4. Na tekmovalni prijavnici je brezpogojno navesti rojstno leto in pa di-scipline, v katerih bo startal.

Zdravniški pregled in žrebanje eno uro, ob-razložitev proge pa pol ure pred startom.

Prvak v kombinaciji prejme naslov »Prvak LZSP v kombinaciji za sezono 1936-37«. — Prvi trije iz vsake tekme (grupe) prejmejo darila. — Ako prejme tekmovalac že eno darilo v kombi-naciji, ne more prejti tudi darila za tek. — Prvi trije najboljši tekmovalci izven ljubljanskih klu-bov, članov LZSP prejmejo diplome.

Razglasitev rezultatov in razdelitev nagrad v nedeljo 7. marca 1937 ob 11 v hotelu Triglav v Mojstrani.

„Vojvoda Windsorski v Mariboru“

Maribor, 2. marca.

Sinoči se je nanadoma razširila po Mariboru vest, da bo danes potoval skozi Maribor z dunaj-skim brzovlakom bivši angleški kralj, sedanjji voj-voda Windsorski. Zanimivo, da je vest izšla iz tu-kajšnjih dobro informiranih bančnih krogov, ki so dobili neke tozadevne informacije iz inozemstva, potrdil pa jo je še prihod nekaterih časopisnih po-ročevalcev. Danes popoldne je bilo precej Ma-riborčanov pri prihodu dunajskega brzovlaka na kolodvoru, vendar so zaman čakali. Kmalu je nam-reč dospela vest, da se nahaja vojvoda Windsorski še vedno na svojem gradu v Enzensfeldu pri Du-naju...

Od tu in tam

V vasi Pojatni pri Zagrebu so kmetje pred dnevi odkrili v vinogradu zakopane kosti človeškega trupla. Komisija, ki je bila poklicana, je ugotovila, da je moralo truplo ležati v zemlji že najmanj 15 let. Po kosteh pa se niso mogli ugo-toviti, so li od ženske ali moškega. Prav gotovo pa je, da gre za zločin. Cim so kmetje odkrili kosti, se je takoj pojavila govorica, ki je vedela povedati, kdo bi bil umorjenec. Ljudje se še do-bro spominjo, da je pred 18 leti odšel z doma kmet Mato Martinjak na lov, od koder ga ni bilo več nazaj. Ljudje so bili prepričani, da so ga ubili ali njegovi sovražniki ali pa lovski tatovi. Vendar pa je vse doseglo ostalo v tajnosti. Pre-iskava se nadaljuje.

Rečni promet se je spet odprl na Savi in na ostalih rekah. Razmere so se namreč toliko zbolj-sale, ledu ni več, reke so se dvignile spet do normalnih višin, le Donava je nekoliko narasla zaradi zadnjega deževja.

Viharji na morju so bili zadnje dni hudji. — V tem času se je potopila tudi italijanska tovor-na ladja »Etnas«, ki je pred tremi tedni naselja na pečine in se pretrgala. Takrat so jo poskušali rešiti, vendar pa se je izkazalo, da bi reševanje stalo mnogo več kakor je pa ladja vredna. Zato so ladjo prepustili svoji usodi. Preden pa so mor-ski valovi požrli ladjo, so z nje pobrali še 800 ton moke, ki pa je bila zaradi vode že pokvar-jena. Vseeno pa bodo poskušali z ladje, ki leži le nekaj metrov pod gladino morja, rešiti še ne-kaj tehničnih naprav in instrumentov, ostalo pa bodo razstrelili, ker ovira promet.

Francoski minister pošte Jardillier je v dru-žbi našega ministra za pošte dr. Kaludjerčiča od-potoval iz Kotorja v Split s parnikom »Jugosla-vija«. V Splitu si bo razgledal mesto in vse zna-menitosti, nakar bo odšel v Sarajevo. Od tod pa nazaj v Split in Dubrovnik.

Akademske smučarske tekme bi se morale vršiti prihodnji teden na Rožici. Akademski smuški klub Ljubljana je priprave dovršil, ni pa še pri-šla podpora, ki jo je obljubil minister za telesno vzgojo. Tako se utegne zgoditi, da bodo šle tek-me, za katere so se prijavili tudi številni avstrijski akademiki, zaradi pomanjkanja denarja po vodi.

Nečloveško so premilili delavca Franja Du-kariča iz Rezovca pri Virovitici neznanici in ga nato pustili ležati nezavestnega na tleh. Dukarič se je vračal pozno zvečer po bližnji domov. Nenadno sta skočila izza grma dva neznanca, za-katera so pozneje ugotovili, da sta bila tudi del-avca. Začela sta ga mlatiti kar s koli. Ko sta pa mislila, da sta ga že do smrti potolkla, sta odšla. Pobiti pa je prišel kasneje k eebi, vendar se za-radi težkih notranjih poškodb ni mogel premak-niti z mesta. Sele mimoidoči so ga našli in pre-peljali v bolnišnico.

Hercegovski sadilci tobaka so se organizirali in zahtevajo, da v bodoče ocenjujejo kakovost tobaka domači monopolski uradniki in ne ljudje, ki prihajajo med nje iz drugih krajev. Sadilci pravijo, da so zaradi nepravilnega ocenjevanja trpeli veliko škodo, ki je ne bi, če bi ocenjevali tobak uradniki strokovnjaki.

Direktor londonskega dnevnika »Times« g. Walter, je včeraj prišel v Zagreb, kjer bo imel predavanje o preteklosti in razvoju največjega an-gleskega dnevnika »Times«.

Nemška železniška centrala v Belgradu je po-vabila uradnike in ravnatelje naših turističnih uradov na potovanje v Nemčijo, da si bodo tam ogledali nemške naprave za pospeševanje turizma. Obisk je v zvezi z izmenjavo turistov med Jugo-slavijo in Nemčijo.

V Dubrovniku so včeraj pokopali nekega del-avca ter so se ob tej priliki razvile demonstra-cije proti ravnateljstvu okrožnega urada za zava-rovanje delavcev in zdravnikom. Delavec Dušan Carevič je zbolel na težki gripi, vendar pa mu zdravnik okrožnega urada, ruski emigrant, dr. Kozincov ni hotel odobriti niti pripadajoče od-škodnine niti ga pustiti prepeljati v bolnišnico. Sele ko se je stanje delavca močno poslabšalo, ga je zdravnik poslal v bolnišnico. Toda tam je kmalu umrl. Ko so delavci zvedeli za tako postop-anje, so začeli po pogrebu demonstrirati. Obr-nili se bodo s posebno resolucijo tudi na social-nega ministra.

Lonjsko polje je še vedno pod vodo, od vse-ga je ostalo pri Novem selu nepoplavljeno le dr-žavno posestvo Topolovac, ker je zavarovano z nasipom. Ker so se pa nekateri kmetje bali, da bi jim zaradi tega potok Sepčina poplavlil zemljo, so razdeli nasip in pustili vodo na državno po-sestvo. Čuvaji so to še pravočasno opazili in raz-trgani nasip takoj zamašili. Kmetje, ki so mislili od sebe odvrtiti škodo na račun drugega, bodo poklicani na odgovor.

V Mostarju se je ustanovilo čudno društvo, v katerega es vpisujejo samo samski polnoletni moški, ki imajo sigurno ekzistenco. Tako društvo se je najprej pred 75 leti ustanovilo v Pragi. Društvo ima stroga pravila, ki prepovedujejo vsak po-govor o narodnosti, veri in politiki. Bajje se mo-rajo člani medsebojno obvezati, da bodo drug drugemu pomagali, kadar koli nastopi za to po-treba.

Knjige so mu padle v vodo, pa je skočil za njimi sedemletni učenček ljudske šole v Sarajevu Albert Varhon. Reka Miljacka je te dni visoka in je dečka takoj pograbilo valovje in ga vleko naglo s seboj. Mnogi ljudje so opazovali borbo dečka z valovi, vendar pa se od njih ni nihče upal dečku na pomoč. Sele neki zavarovalniški uradnik je skočil v vodo in potegnil dečka na suho. Tako mu je rešil življenje v zadnjem trenutku.

Zanimivo prijavo je poslal knjaževski policiji tamkajšnji mesar Niko Mirkovič. Mesar je zahteval, da policija prime njegovega sina, ki je ne-poboljšljiv tat in goljuf, sicer ga bo oče sam, če-prav edince, ubil. Seveda je policija prišla mla-deniča, ki ima na vesti že več kakor 50 tatvin. Vkljenjenega so ga peljali skozi mesto, na roke pa so mu položili obleko, ki jo je bil pravkar ukradel.

Demonstracije v Belgradu ob priliki nedelj-skega shoda Ljotičevega zboru so prinesle kinu »Triglav« škodo za 45 tisoč dinarjev. Tako je ugotovila uradna komisija, dočim pravijo škodo-vani lastniki, da je škoda mnogo več kakor sto jurjev. Teško bo le določiti prave krivce in zlasti tiste, ki bodo morali škodo poravnati.

Pravilnik za umetne vžigalnike stopi v velja-vo dne 29. aprila 1937, to se pravi, da do tega dne še veljajo stari predpisi, torej tudi zaplema vžigalnikov.

